מכון סאמיט
דוח פעילות שנתית
2019

דבר המנכ"ל

ידידי וחברי מכון סאמיט, שלום רב,

בשל מגיפת הקורונה, אנחנו שולחים לכם הפעם את הדוח השנתי באיחור. כמו החברה הישראלית כולה, גם אנחנו, בסאמיט, נמצאים בעיצומה של תקופת "חיים עם הקורונה" ומתפללים שנדע ימים בריאים.

במהלך שנת 2019 המשכנו להעניק שיקום וטיפול מקצועיים ומעמיקים לילדי האומנה, למשפחות האומנה ולמשתקמים נפגעי הנפש.

מכון סאמיט ממשיך להרחיב את פעילותו ומטפל כיום בכ־600 משתקמים ובכ־1,400 ילדים החיים בכ־900 משפחות אומנה, מפעיל 13 משפחות קלט חירום ומטפל בכ־100 הורים למתבגרים הנמצאים במשבר.

השיקום והטיפול במכון סאמיט נובעים ופועלים מתוך ערכים מושרשים של שותפות עם המשתקם והמשפחה, מתוך אמונה במיצוי הפוטנציאל של כל אדם ובשילוב של הבנה עם מעשה ומתוך ראייה כוללנית של האדם והתהליך.

אני שמח ומתרגש מאוד ליידע אתכם כי בערב ראש־השנה תש"ף זכה מכון סאמיט להקצאת קרקע מעיריית ירושלים בשכונת רמת־שרת. על קרקע זו נבנה את "בית סאמיט", שבשלב הראשון יהיה בית לקהילה הטיפולית למתבגרים ובשלב השני נשכן בו מרכז טיפולי לילדי האומנה, מרכז ספורט למשתקמים, דירות מעבר למשתקמים ואת משרדי העמותה.

המכון כולו שרוי בהתרגשות גדולה לקראת האפשרות של בניית בית קבוע לעמותה. בימים אלו אנחנו עסוקים בתכנון ובהגשת התכניות לאישור העירייה, ובמקביל מגייסים כספים לבנייה.

העשייה הרבה והמבורכת המתקיימת במכון מתאפשרת הודות לצוות המסור והמחויב, אשר עובד עם המשפחות, הילדים והמשתקמים, עושה לילות כימים ואינו מניח למשימות עד להשלמתן. את ההתגייסות של הצוות ואת המחויבות של חבריו למשימות הטיפול והשיקום חוויתי ביתר שאת בתפקוד היוצא מן הכלל שלהם בתקופת הסגר.

זו ההזדמנות להודות לאנשי הצוות, בשמי ובשם כולכם, על המסירות והמקצועיות שהם מגלים.

אני רוצה להודות גם לכל השותפים שלנו, ובהם משרד הבריאות, משרד הרווחה, המוסד לביטוח לאומי וג'וינט אשלים, ולכל מי שעוזר ותומך בעשייה שלנו.

ולכולנו אני מאחל ימים שקטים, ימים של יציבות והרבה בריאות.

בכבוד גדול ובהערכה,

יונתן בוגט

יוני בוגט, מנכ"ל

דבר מנהלת שירות האומנה

שנת 2019 הייתה שנה של העמקה בתחום האומנה בכלל ובפרט באומנה הטיפולית, בטיפול בילדים ובקשר שבין הילדים והוריהם.

במהלך השנה הכפלנו את אוכלוסיית הסבים המטפלים בנכדיהם במסגרת האומנה בכל האזורים, ובעיקר בדרום. השנה התאפיינה גם בגידול האוכלוסייה המטופלת באומנה באזורים השונים: במגזר החרדי - באזור ירושלים, במגזר הערבי - במזרח ירושלים, ובקרב האוכלוסייה הבדואית בדרום.

פותחו תכניות הכשרה וליווי לקרובי משפחה באומנה, ובעיקר לסבים, בשיתוף עם משרד הרווחה.

הרחבנו ופתחנו חדרי טיפול נוספים במרכזי הטיפול: נפתחו חדרים בקריית־ספר, בדימונה ובאילת והוספו חדרי טיפול בירושלים ובבאר־שבע. הרחבנו את צוות המטפלים ואת תכניות ההכשרה שלהם וכן את תכנית החונכים הטיפוליים. הצוות הטיפולי משתלב בסניפים ומשלים את עבודתם של מנחי האומנה. במסגרת המרכז הטיפולי ניתנות גם הדרכות אומנים ממוקדות וכן הרחבה של הטיפול בזמן משבר.

בתמיכה ובהכשרה של ג'וינט אשלים ומשרד הרווחה, אנו ממשיכים בתכנית מימד. למעלה מ־50 ילדים היו שותפים במהלך השנה לתכנית זו, שמטרתה לסייע להם ביצירת הקשר עם הוריהם הביולוגיים ובעבודה עליו. באמצעות צוותים מיוחדים שהוכשרו לכך, חלו העמקה והתמקצעות בנושא. לנוכח הצלחת הפרויקט קיבלנו פניות רבות מרשויות הרווחה ומבתי המשפט לשילוב ילדים בפרויקט מימד.

גם בשנה זו פעלו קבוצות תמיכה והכשרה בקהילה במגוון תחומים: אומנים בשנתם הראשונה, קבוצות אחים קולטים, קבוצות אומנים במגזר הערבי והבדואי, קבוצות מתבגרים, סדנת בוגרים שנתית להכשרה ולהכנה לחיים עצמאיים ולסיום אומנה, ועוד.

בסוף שנת 2018 קיימנו בים המלח השתלמות שנתית בת יומיים למשפחות, שעסקה בנושא "שתי משפחות וילדי". עשרות המשפחות שהשתתפו בהשתלמות נהנו מהרצאות ומסדנאות חווייתיות.

לאורך השנה המשכנו במרץ בגיוס משפחות. הצלחנו לגייס למעלה מ־100 משפחות חדשות למאגר המשפחות שלנו והכשרנו עשרות משפחות באמצעות קורסי במ"ה.

בקיץ 2019 הפגשנו מאות ילדים ומשפחות אומנה מכל האזור ליום של הפוגה, כייף וחוויה בסופרלנד שבראשון־לציון.

צוות העובדים העוסקים בליווי ובטיפול בילדים עם צרכים מיוחדים המשיך והרחיב את פעילותו. הגשנו בקשה למשרד הרווחה ולג'וינט אשלים להגברת הליווי של ילדים ומשפחות אלה, ואנו מקווים שהצלחנו לשכנע בחשיבות העניין.

ולסיום, שנת 2019 אופיינה בחיפוש דרך לכתיבת תורה מקצועית. אנו מצויים בעיצומם של כמה תהליכי הגשת בקשות לאישור מחקרים בתחום האומנה, מעודדים עובדים לכתוב עבודות ומאמרים ומקווים שתחום זה יתרחב בשנה הבאה.

אורית עמיאל, מנהלת שירות האומנה

דבר מנהל אגף השיקום

בבואי לסכם את שנת העבודה החולפת, אשתדל להעביר בכמה מילים את הערכתי ותודתי על המאמץ וההשקעה בתהליך השיקום, הדורש מכל צוות השיקום משאבים עצומים. אין ספק שקיים ערך משמעותי באופן שבו חברי הצוות משקיעים בתהליך זה - לא רק מזמנם אלא גם לא מעט השקעה רגשית משמעותית מאוד.

לפני הכול, ברצוני לציין את החיבור והקשר שיש בין כל יחידות מערך השיקום. הקו המחבר הוא התפיסה האידיאולוגית במערך שלנו - העיסוק לבצע אינטגרציה וחיבור בין מישורי חיים שונים, מתוך הבנה ששיקום מלא יתרחש רק אם נוכל להגיע ולגעת בכל מישורי החיים: התפקוד, התעסוקה והעבודה, היחסים החברתיים, הבנת העולם הפנימי והיכולת ליהנות ולייצר מרחבי פנאי משמעותיים ומספקים. נוסף על אלה, הידיעה שאנחנו קבוצה רחבה ומגוונת מחזקת, מעודדת ולעתים גם מאפשרת חיבורים מעשירים ומעוררי השראה.

בתחילת השנה הנוכחית קיימנו ערב למשפחות המשתקמים, בצוותא עם מיל"ם. שלושה חודשים לאחר מכן התקיים גם יום המשפחות ה־12 במספר, שבמרכזו עמדה הרצאתו של עלי כץ על יחסי הורים-ילדים.

קיימנו השנה מגוון קורסים והשתלמויות והמשכנו בפיתוח ולמידה של תחום ה־DBT (טיפול התנהגותי דיאלקטי). קיימנו יום עיון למדריכים חברתיים, מפגשי חשיבה של הצוות הבכיר וגם מופעים של קבוצת התיאטרון ושל קבוצת ספוקן וורד - רעיון חלוצי ומעניין.

העבודה עם פגועי נפש דורשת מכל חברי הצוות רמה גבוהה של מעורבות ומסירות, התמדה וסובלנות. זו איזה הרמה הרגילה, שאליה נדרשים בעבודה טיפולית אחרת. אנחנו משקיעים המון: בזמן, באנרגיה, במחשבות, ברגשות מציפים ואפילו בחלימה. זה מערב את כל הווייתנו, וכמובן מחייב שיעסקו בעבודה זו אנשים המקדישים מעצמם הרבה מאוד לטובת הטיפול שהם מעניקים.

השילוב שאנחנו מציעים - של דרך כוללנית, של שותפות והעמקה, של עבודה בכל מישורי החיים, משתקפת גם בעבודתם של הצוותים השונים. אין לי ספק שזו תוצאה של חיבור נכון בין המנהלות לבין הצוותים שלהן.

כולי תפילה שנזכה להמשיך ולחוש התפתחות והתרגשות בעבודתנו, שנצליח להתגבר על מכות וכאבים ולהתאזן, שהצלחות יהיו מנת חלקנו ושנגשים את מרב חלומותינו וחלומותיהם של המשתקמים במערך.

דני שטיינברג, מנהל אגף השיקום

2019 בשיקום

600
משתקמים טופלו ביחידות הטיפול הייחודיות לשיקום נפשי

39
משתתפים אקסטרניים נכנסו למסגרת תעסוקה של מכון סאמיט

+

11
משתתפים אינטרניים

יום העיון

מעל **400** איש השתתפו ביום העיון השנתי של מכון סאמיט אשר התקיים ב־14.1.2020 בתיאטרון ירושלים. נושא המפגש היה "פגיעות עצמיות בהתבגרות".

מומחים מעולם הפסיכולוגיה בישראל הרצו בנושא חשוב זה.

מתוכם

31
משתקמים השתלבו בעבודה בשוק החופשי

15
משתתפים בקבוצת תיאטרון סאמיט

28
מטופלות השתתפו והפיקו תועלת מקבוצה טיפולית בשיטת DBT

קבוצות הורים וילדים

30
השתתפו בפעילויות משותפות

6
השתתפו בקבוצת הורים שנתית

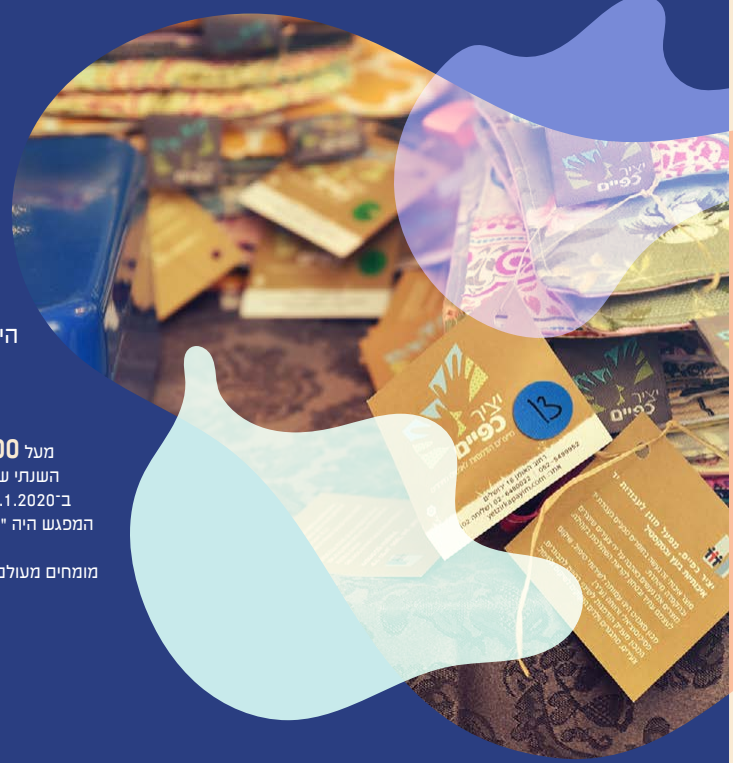

5
יחידות שיקום

- יחידת המתבגרים
- שיקום תעסוקתי
- מבוגרים צעירים
- דיור מוגן
- מרכז הספורט

הרחבת המענים בתכנית ניצן

במהלך שנת 2019 בנינו מודל טיפולי נוסף במסגרת תכנית ניצן לנפגעות טראומה מינית. במקביל לבית הקבוצתי־טיפולי, נפתחה תכנית לליווי נשים המתגוררות בקהילה באופן עצמאי.

כך מתאפשר לנו להרחיב את המענה הייחודי והייעודי של ניצן לנשים במגוון מצבי חיים: כאלה החיות בזוגיות, כאלה מעדיפות לגור לבדן, נשים המתגוררות בשותפות או אצל בני משפחה ועוד.

הקמת "בית סאמיט" - מרכז טיפולי פורץ דרך

אנו גאים להציג את החזון שלנו להקמתו של "בית סאמיט" - מרכז טיפול חדשני העתיד להיבנות בלב ירושלים. המרכז החדש יעניק לעמותה יסודות איתנים להמשך פיתוחן והפעלתן של תכניות שיקום וטיפול למשתקמים ולילדי אומנה.

מועצת העיר ירושלים הקצתה למכון קרקע, ואנו בשלבי הסיום של תכנון המבנה ושל חתימה על חוזי בנייה. השאיפה שלנו היא להשלים את הפרויקט בשלוש השנים הבאות. חשוב להדגיש שיישום הפרויקט מותנה ביכולתנו לגייס את הסכומים הנדרשים לכיסוי העלויות במהלך השנה הקרובה.

"קוביות ארצ'י" שלנו: מתנת נשיא המדינה לנסיך הקטן מווינדזור

גאווה ענקית לנו ולמדינה!

עם הולדתו של ארצ'י הריסון מאונטבאטן ווינדזור, בנם הצעיר של הנסיך הארי והדוכסית מייגן, בחרו נשיא המדינה ראובן (רובי) ריבלין ורעייתו נחמה ריבלין ז"ל להעניק מתנה מרגשת לנסיך הקטן: קוביות עץ צבעוניות שהוכנו במיוחד עבורו על ידי משתקמים המועסקים במפעל השיקומי של "יציר כפיים - מייצרים הזדמנויות לאנשים מיוחדים", כחלק מתכנית השיקום שלהם במכון סאמיט.

הקוביות נשלחו כשהן עטופות בשמיכה ייחודית שנתפרה במפעל, בשילוב דגלי ישראל והממלכה הבריטית, וזכו אצלנו מיד לשם "קוביות ארצ'י".

עשור למרכז מהות

מרכז מהות מנוהל ומופעל על ידי מכון סאמיט ופועל בשיתוף פעולה עם היחידה לטיפול במתבגרים של עיריית ירושלים.

המרכז הוקם כדי להציע תמיכה, טיפול וייעוץ להורים, למתבגרים ולמשפחה כולה, כמענה לתקופה המורכבת של גיל ההתבגרות. מתוך תפיסה המעמידה את ההורות במרכז הטיפול, הוא מציע "טיפול בהורות", שנועד להקל את סבלם של ההורה, המתבגר והמערכת המשפחתית כולה ולהוביל לכיוון מערכת יחסים בריאה ומקדמת בין ההורים למתבגרים.

שנה זו הייתה עבורנו חגיגית במיוחד וכללה את כנס העשור למרכז מהות, בהשתתפות גורמי טיפול רבים מתחום המתבגרים במערכות החינוך והרווחה.

בכנס התקיימו שתי הרצאות מרכזיות: הרצאתו של חיים עמית, פסיכולוג חינוכי ומטפל משפחתי מוסמך, שעסקה בעבודה עם הורים בגישת המנהיגות ההורית, והרצאתו של ד"ר עלי כץ, אשר הציגה בהומור ובעזרת סיפורים אישיים את המושג "אהבה הורית".

נוסף על אלה, מטפלים במרכז מהות הציגו היבטים מגוונים של עבודת המרכז: העבודה הקבוצתית עם אבות, הטיפול במגזר החרדי, הביטוי של קשיים זוגיים בתוך הטיפול בהורות, ועוד. הוצג גם שיתוף פעולה בין מרכז מהות לבין היחידה למתבגרים של עיריית ירושלים בטיפול באם ובבתה המתבגרת שנשרה ממסגרת הלימודים - על יחסי הקנאה, התחרות, האהבה והשנאה ששררו בין השתיים.

הכנס נגע בשאלות המרכזיות המעסיקות הורים למתבגרים ומאתגרות כמובן גם את המטפלים. נראה כי יותר מכול, ההורים מצפים ללמוד אסטרטגיות התמודדות עם האתגרים שמציבים להם ילדיהם. האתגר של המטפלים הוא לסייע להם לעבור מעמדת "ההורות שנחסמה" ל"הורות המתממשת מחדש", לתמוך בתהליך השינוי ולהצמיח מתוכם הורות משמעותית ומניעות הורית מגנה, משפיעה ומגדלת.

המרכז טיפל במהלך השנה בכ־120 הורים למתבגרים מדי חודש, בהם הורים יחידניים, זוגות הורים וטיפולים משפחתיים מורכבים.

עוד התקיימו השנה חמש קבוצות להורים, ביניהן קבוצה לאימהות חרדיות וקבוצה לאימהות יחידניות.

אחת לחודש מתקיימת במרכז הרצאה. במהלך 2019 עסקו ההרצאות בנושאים מרכזיים המעסיקים הורים ואנשי מקצוע העובדים עם מתבגרים: מיניות בריאה, סמכות הורית, גלישה בטוחה והתמכרות למסכים, קשר ותקשורת ו"האתגר ההורי" של הורים לילדים המשתמשים בסמים. התקיימה גם הרצאה על צחוק והומור ככלי בארגז הכלים של הורים למתבגרים.

גם השנה הושקעו משאבים רבים בפיתוח, בהדרכה ובהתמקצעות של הצוות, תוך דיון מתמיד בנוהלי העבודה ובאיכות הטיפול הניתן במרכז.

ומעט בהקשר של תקופת הקורונה: אפשר לומר שבתקופה זו למדנו גמישות ויצירתיות מהן. הצוות המשיך לטפל בהורים בדרכים מגוונות ולשמש עבורם כתובת משמעותית גם בתקופה שבה עמד למבחן החוסן של כולנו.

מהות
מרכז טיפול והדרכה להורים למתבגרים

מרכז הספורט והבריאות בתקופת הקורונה

כדי לשמור על הקשר החשוב עם החברים ולאפשר להם פעילות של ספורט, הפגה ותמיכה גם בתקופה מאתגרת זו, קיימנו ואנחנו ממשיכים לקיים מגוון פעילויות בערוצים דיגיטליים, בהוסטלים ובקהילות. הפעילות במרכז עצמו הותעה מחדש, תוך הקפדה על הנחיות משרד הבריאות.

הקמת ערוצים דיגיטליים - הוקמה קבוצת פייסבוק פרטית למתמודדים.

הרצאות מומחים - גויסו כמה מנחים, מתחומים שונים, המעבירים הרצאות חד־פעמיות ב"פייסבוק לייב" של קהילת הספורטאים המתמודדים.

קבוצות תוכן ב־ZOOM - להתמודדות חברתית עם הבידוד.

מעקב שבועי עם כל חברי המרכז - כ־350 חברים.

בשירות האומנה

במהלך שנת 2019 נרשמו בשירות האומנה

395 הפניות להשמה ← בוצעו **300** השמות לאומנה

900 משפחות אומנה ← בהן **177** משפחות חדשות שנוספו למאגר

294 ילדים באומנה טיפולית

222 משפחות אומנה טיפולית

66 ילדים בעלי צרכים מיוחדים, שנמצאים בפרויקט הייחודי של עיבוי ליווי

60%-55% שיעור ההשמות בקרב **קרובי משפחה**

יותר מ־50 ילדים השתתפו **בפרויקט מימד**, שבו מתמקדים בבניית קשר מיטיב בין ההורים הביולוגיים לילדיהם בהנחיית מנחת אומנה

14 קלטי חירום

15 מתבגרים שהשתתפו בסדנת מתבגרים להתמודדות עצמאית במצבי חיים שונים עם תום האומנה

מרכזי טיפול

19 חדרי טיפול ב-12 ערים

2 חדרי טיפול חדשים בקריית־גת ובאילת

הלב ממריא אל על: הדלקת נר של חנוכה עם חברת אל־על

להדלקת נר של חנוכה בטרקלין אל־על, בנוכחות סמנכ"ל שירות אל־על אמיר רוגובסקי ורב החברה, הוזמנו מנכ"ל סאמיט יוני בוגט יחד עם אחת ממשפחות האומנה של המכון.

אנו מתרגשים מן המחווה ומודים לאל־על על אימוץ מכון סאמיט. בין היתר, בטיסות החברה מוקרן הסרטון שלנו המסייע להגברת המודעות לנושא האומנה ולחשיבותו ולהבנה כי "הכי בבית בעולם" היא לא רק סיסמה, אלא ערך אמיתי וחבל הצלה עבור ילדים רבים.

אנו מחזקים את חברת אל־על בימים קשים אלו ומאחלים להם ש"הלב" ימריא ממש בקרוב.

מציגים את מרכזי הטיפול בכנס בין־לאומי

בתאריכים 29-31 באוקטובר 2019 התקיים הכנס הבין־לאומי ה־34 של FICE (Fédération Internationale des Communautés Educatives) לפעמיות ולהשמות חוץ־ביתיות. הכנס, שנערך בקמפוס הקריה האקדמית אונו, עסק באתגרים בחינוך ובטיפול בילדים, בבני נוער ובצעירים בחברה רב־תרבותית.

נציגות שירות האומנה של מכון סאמיט הציגו בכנס פוסטר שתיאר את התפתחות מרכזי הטיפול של השירות. מרכזי הטיפול הם בגדר פריצת דרך משמעותית בהיותם נגישים למשפחות האומנה, ממוקמים גם באזורי פריפריה ומפתחים ידע מקצועי על אודות הטיפול הרגשי המתאים לילד באומנה.

הפוסטר תיאר את המענים הטיפוליים החדשניים והמשמעותיים שמציעים מרכזי הטיפול לילדים ולמשפחות האומנה, בהם טיפולים פרטניים לילדים, טיפול הורי, טיפולים דיאדיים, אבחונים פסיכו־דיאגנוסטיים וחונכות טיפולית.

בתמונה: נציגות שירות האומנה בכנס FICE. מימין לשמאל: אורית עמיאל, מנהלת שירות האומנה; ד"ר שמרית פריגס־אנגלסמן, מטפלת ומדריכה במכון סאמיט ומרצה במכללה האקדמית אשקלון; פרופ' שלהבת עטר־שווארץ מהאוניברסיטה העברית בירושלים, יו"ר הוועדה המדעית של הכנס; ומיטל דרימר, סגנית מנהל שירות האומנה ומנהלת המרכז הטיפולי של השירות.

מכון סאמיט מודה מקרב לב למשרדי הממשלה, לקרנות ולעסקים המשתפים איתנו פעולה לשם יצירת חיים טובים יותר לילדי האומנה ולמשתקמים.

גאווה היא לנו לפעול עמכם יחד!

אודור נכסים בע"מ
אומה קפיטל בע"מ
אלטשולר שחם
אל־על
בזק
בנק הפועלים
בנק דיסקונט
בנק לאומי
בנק מזרחי טפחות
גיזדף ולילך גיטלר
גנר בע"מ
דעת שירותי תיירות
הפועל באר־שבע
הפועל ירושלים
חברת אלסטום ישראל

טמפו משקאות
מתן משקיעים בקהילה
סטנדרט ביטוחים
פרויקט התקווה
ציק פוינט טכנולוגיות תוכנה בע"מ
קרן אריסון
קרן ירושלים
קרן לזכרה של מרים שלומוזיץ
קרן מנחם בראון
קרן משפחת ארקין
קרן סבה
קרן סובול
קרן שוסטרמן
רודה קאופמן
תפנית ניהול בנייה

Anne and Henry Zarrow Foundation
ELSMED
Jewish Women's Foundation of the Jewish Federation of Southern New Jersey
Jewish Child's Day
The Jewish Community Foundation of Los Angeles
Trax
ג'וינט אשלים

שותפים ממשלתיים

המוסד לביטוח לאומי
משרד הביטחון
משרד הבריאות
משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים

אודות מכון סאמיט

מכון סאמיט, שנוסד בשנת 1973, הוא עמותה הפועלת בשיתוף משרדי הבריאות והרווחה, משרד הביטחון, עיריית ירושלים והמוסד לביטוח לאומי, לקידום ולשיקום שלושה סוגי אוכלוסייה עם צרכים טיפוליים ייחודיים.

סאמיט מעניק שיקום פורץ דרך בקהילה לנפגעי נפש. השיקום כולל טיפול פסיכולוגי אישי, שיקום חברתי, ליווי פסיכיאטרי, שיקום תעסוקתי, קהילה טיפולית ודיור מוגן.

המכון מלווה ותומך בתינוקות וילדים בסיכון אשר הוצאו מביתם. הוא גם מגייס ומכשיר משפחות אומנה לתפקיד רב אחריות זה ומעניק סיוע בתחום הטיפולי והלימודי לילדים במשפחות ולהורי האומנה.

כמו כן, מכון סאמיט מפעיל את "מהות", מרכז טיפול והדרכה להורי מתבגרים, בשיתוף עיריית ירושלים, המשלב הדרכה פרטנית לצד ייעוץ מקצועי לאנשי צוות ולמנהלים בתחומים אלו.

מכון סאמיט
עמותה לשרותי טיפול
שיקום פסיכוסוציאלי ורווחה

www.summit.org.il
רח' הסדנא 4, תלפיות, ירושלים 9110102